

Szerkesztőségi iroda:
Nagybeeskerek,
Zápolya-utca 1-ső szám,
hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.
Kiadóhivatal:
Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybeeskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizeté-
sek és a lap szétküldésére vona-
latkozó felszólalások intézendők.
Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. BRÁJEFI LAJOS.

Előfizetési árak:
Egész évre — — — — 24 kor.
Félévre — — — — 12
Negyedévre — — — — 6
Egy hétre — — — — 2
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések
a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknak.

Megjelenik
vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybeeskerek, 1909.

XXXVIII. évfolyam 102. szám.

Csütörtök, május 6.

Halgazdaságunk.

— május 6.

A földmívelési miniszter az újabb időben gazdasági életünk minden részére fokozott figyelmet fordít s élénk agitációt indít az egyes kevésbé gondozott gazdasági ágak föllendítése érdekében.

Különösen irodalmi uton propagálja az egyes gazdasági ágakat s egyre-másra adja ki a szakkönyveket, hogy azokkal irányítsa a teendőket s buzdítsa az érdekelteket az illető gazdasági ágak fokozott művelésére.

Most legutóbb hazánknak egyik igen fontos és bő, de nem eléggé kihasznált gazdasági forrására, a halgazdaságra igyekeznek terelni a figyelmet.

Édesvízi halászatunkról és halgazdaságunkról íratott könyvet a miniszter Répássy Miklós műszaki tanácsossal, aki munkájában most fejlődő nagy fontosságú gazdasági águnk legfontosabb kérdéseit ismerteti meg a nagy nyilvánossággal.

Az író, aki kiváló szakember, az elméleti részek mellett fontos gyakorlati utmutatásokat is nyújt munkájában, amely öt főrésze oszlik. Az első részben az általános tudnivalókat sorolja fel az író, a második a mesterséges, a harmadik a természetes halászatról szól, a negyedikben a magyar halászati közigazgatást, az ötödikben pedig a külföld halászati viszonyait ismerteti.

Az általános részben, mindenekelőtt a halászat szó gazdasági értelmét magyarázza meg, kifejtve, hogy e szó nemcsak a hal kifogását jelenti, hanem minden halhus előállítására irányuló tevékenységet magába foglal. Ezután közérthető módon írja le halaink természetrajzát, halfajtáinkat, elter-

jedésük feltételeit, ellenségeiket, táplálékukat.

A mesterséges halászatról szóló részben részletesen kifejti a tógazdaság és mesterséges halászat fogalmát, ismerteti a haltenyésztési módokat s az eddig nyert tapasztalatok alapján gyakorlati utmutatásokat ad. Vizsgálva hazai viszonyainkat, az alacsonyabban fekvő vidéken főként a ponty tenyésztését javasolja, melylyel együtt, mint mellék termelvény a fogas, süllő és compó, valamint a harsca, csuka, angolna és pisztráng is tenyészthető. Magas szintjainkon a sebes pisztráng, a szivárványos pisztráng és a pataki sajblinggal berendezendő tógazdaságoktól vár jövedelmességét. Részletesen ismerteti a halgazdaságok berendezését, a halastavak és teletetők szerkezetét, a tavak trágyázási módjait s a trágyázás fontosságát.

A pontyos tógazdaság mellett külön leírja még a pisztrángtenyésztést is és felvilágosításokat ad a halak szállítására és értékesítésére vonatkozólag.

A természetes halászat kérdését a halászati törvény már szabályozza, de az e törvény keretén túl is vannak még fontos tennivalók, melyeket nem szabad elhanyagolnunk, ha nem akarjuk folyóink halállományát veszélyeztetni. Ilyenek különösen a meder és vízjárás gondozása, a víz természetes tisztaságának megóvása és a mesterséges behalásítás.

A halászatunk közigazgatásáról szóló fejezetben rövid történelmi visszapillantást tesz, majd az állami intézmények és az állami haltenyésztési tevékenység leírása után, áttér a mai halászat tüzetes ismertetésére, külön jellemezve főbb folyóink és tavaink halászatát.

A jövő fontos feladatának tekinti halászati törvényünk revízióját, a halkereskedelem szervezését és a tógazdaságok kedvezményezését, mert haltenyésztésünk igazi kifejlődése csak ezek segítségével várható.

HIREK.

Tájékoztató.

A fürdő (telefon 118. sz.) minden nap reggel 6 órától kezdve az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden hétfő, szerda és pénteken déltől 3/4 óráig délután. Ugyanazon napokon este 5-től 7 óráig urak részére is Vulkáni hölgyek részére minden nap délelőtt 10-ig. A kádfürdő reggel 8-ig este 7-ig nyitva marad. Zuhanyfürdő minden nap délután.

A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület ingyenes olvasóhelyisége és könyvtára nyitva van mindennap d. u. 5 órától este 10-ig. Vasár- és ünnepnapokon d. u. 2 órától este 10-ig.

Május 6. Megyei áll. választmány ülése.

Május 9. Torontáli jegyzőegyesület közgyűlése.

Május 9. Számonkérő tisztai szék.

Május 9. Az izr. nő-egylet közgyűlése.

Május 9. Gyermekbarát-egylet ülése.

Május 9. Gyermeknap.

Május 10. Gyermeknap.

Május 10. Tavaszti rendes megyei közgyűlés.

Május 17. Közig. bizottság ülése.

— **Görög keletiek ünnepe.** A gör. keletiek ma ünnepelték meg a szokásos kegyelettel szent György napját, mely alkalommal délelőtt 10 órakor egy a belvárosi, valamint a Váralja-utcai gör. kel. templomban ünnepélyes istentiszteletet tartottak, amelyen nagyszámu közönség vett részt.

— **A főgimnáziumi bizottság ülése.** Nagybeeskerek város főgimnáziumi bizottsága ma délután 4 órakor dr. Perisics Zoltán polgármester elnöklésével ülést tartott, amelyről lapunk holnapi számában hozunk részletesebb hírt.

— **Eljegyzés.** Pika János terogvai (Kraszósörény) járásbírósi irnok eljegyezte Hammerl Teréz kisasszonyt, néhai Hammerl Miklós volt nagybeeskereki postaelőőr kedves és szeretetreméltó leányát.

A „TORONTÁL” tárcája.

M gvaltó mosoly.

Bastien Jean a bozót fölött, melyet az éjjeli fagy zuzmarával vonta be, végig nyújtózva a vasuti töltés lejtőjén, lassan kidugta nyugtalan fejét.

Pitymallani kezdett, rózsás világosság szűrődött át a ködön Chenay felől . . . A távolban, jobbra, a tonnerrei pályaház lámpásai pislogtak.

Bastien Jean a kezeire emelkedve, előre nyújtott nyakkal hallgatózott; eleinte nem hallott mást, mint a töltés mellett tova sikló Armançon folyó vizének a csobogását . . . Hajnali harangszó tört fel mögötte a vezimesi toronyból, a jundyi torony felett neki s pár perc alatt általános harangzúgás támadt, beszélve egymásnak a magas kopasz fak fölött.

Azután a rá következett csöndben Laroche felől dübörgés száguldott; egy vasuti vonat fekete és vörös kocikkal fehér füstgomolyba burkolózva, süvöltött el Bastien Jean előtt, ki hirtelen meglapult a bozótban.

— A 133-as, — mondta a fogai közt — megy Tonnerrebe, ezután jön a tehervonat és végre az express.

Legott lángok táncoltak a szemei előtt s a keze egy sulyos csavarhúzó s zongatott a fűben . . . Ah, ebben a csendes völgyben . . . mindjárt minő recsegés-ropogás! . . . jajveszékés! . . . halálos rémület!

A terve nagyon egyszerűnek tűnt felötte: Lourdel gépész vezeti a nizzai vonatot Laroche

és Dijon közt; a lejtős uton, ha a baloldali sint lesröföli, a mozdony az egész vonattal együtt az Armançonba zuhan.

Végtelen öröm, a gyűlölet lángjával világította meg a Bastien Jean gyötört arcát a látománya, hogy fogják a kerekék az ellenséget összeroncsolni s hogy fog feküdni véresen a folyó fenekén!

Két nappal előbb elbocsátották a szolgálatból a mozdonyvezető feljelentésére, ki össze is szidta és megverte őt utközben, elvesztette tehát fűtői állását.

Nem akart haza menni laroche kis hajlékába s üres gyomorral, égő fejjel bolyongott a bourgognei csatorna mentén, mint az örült, ezer sérelmet sorolva fel magában Lourdel ellen, kit egyedül tett felelőssé szerencsétlenségéért.

Mert nagy csapás volt ez; mi lesz szólított nejből és két leányból? Rikító színekkel festette maga elé a nyomort, mely roppant arányokat öltött egyszerű lelkében, megszületett benne a boszu gondolata, annyira, hogy most már nem volt ura akaratának s iszonyatos tette határozta el magát.

A 133-as vonat mögött a tehervonat is elhaladt előtte Tounerre felé . . . most már semmi más vonat nem jön az expressen kívül.

Bastien Jean körültekintett és látta, hogy egészen egyedül van; felmászott a töltésre és nagy szakértelemmel kezdte kiszedni a srófokat az egyik sin egyik végéből.

Volt ideje hozzá, lassan dolgozott, összeszorított ajkakkal s a zsebébe rakta a kiszedett csavarokat. Nikor a másik véggel is készen volt, nagy erőfeszítéssel kiemelte a sint a helyéből.

Még azonban el kellett rejtőznie. Dijonból egy másik expressnek el kellett mennie a tulsó sinpáron Páris felé. Már hallotta is a fűtőit a tonnerrei pályaudvaron. Amint közeledett, meglátsította a menetét. Bastien megértette, hogy nem tették meg a szokott jelzést a kanyarulatnál s a vonat ahelyett, hogy széleseben száguldott volna tova, halkan siklott előre.

Látta legelőbb is a mozdonyvezetőt, féltstel kihajolni a gépről, előre szegzett szemekkel . . . azután az ez időben üres étkezőkocsit, végre a luxus-kocsikat, szalonokat és háló-kocsikat.

Itt-ott a leeresztett ablakok beengedték az éles reggeli levegőt, hogy kiűzze az éjszakai sűrű légfökört.

Egész tisztán látott egy nagy vörös angolt szemére huzott sápkával, amint kurta pipájára gyújtott, azután embereket, kik nyújtózkodtak és ásitoztak a folyosókon.

Egy gyászba öltözött nő, erősen szöke és halavány, mosolygott egy félig ébredt gyermekre . . . Egy leánykát is pillantott meg, ki szokat irogatott ujjával a nedves ablaktáblára, egy elegáns fiatal párt, amint az első reggeli csókot váltottak . . . Mellettük egy papot, breviáriummal a hóna alatt s keresztet vetve az ajkaira . . . Végre egy fiatal leányt az ajtón kihajolva, amint a hajnali friss levegőt szivta. Félig nyílt ajkai bizonyosan szerelmes dalt dudoltak.

A lányka észrevette Bastien Jeant, aki nézte őt . . . Mosolygott rá s az ujjai hegyével csókot dobott felé.

Ez a mozdulat olyan kedves, olyan pajzán és olyan gyöngéd volt, hogy szánalmat látszott árasztani s egy csipetnyi boldogságot szórni a

Van szerencsém nagybecsült vevőim szives tudomására juttatni, hogy az üzletemben lévő összes **élelmi cikkeket és csemegeárukat** egy igen célszerű **jégszekrényben** tartom, a mely szekrény megakadályozza áruim romlását s így azon kellemes helyzetben vagyok, hogy mindig a legfrissebb áruval szolgálhatok.

(420-3.3)

Maradok illő tisztelettel **Erczegán Tivadar**, fűszer és csemege különlegességek üzlete

• • • • • NAGYBEESKEREK • • • • •

— **A munkás-gimnázium beszámolója** A Torontálvármegyei Magyar Közművelődési Egyesület munkás-gimnáziumának előadói kara tegnap délután dr. Vinczehidly Ernő megyei főjegyző, egyesületi igazgató elnöklésével értekezletet tartott, amelyen megjelentek: Knyaskó Lajos, a munkás-gimnázium igazgatója, dr. Czirbusz Géza, dr. Fialowski Béla, Harzer József, Jakab Dávid, Perl Mihály, Szenes Adolf, Wirker István előadó tanárok és Somfai János, a kultúregyesület titkára. Az értekezleten Knyaskó Lajos, a munkás-gimnázium igazgatója terjedelmes és beható jelentésben beszámolt a munkás-gimnázium lefolyt első tanévéről, amely a kezdet nehézségei dacára szép eredményt mutat föl. A gimnáziumnak 34 rendes hallgatója volt, akik látogatási bizonyítványt kaptak. Az igazgató konstatálta, hogy a hallgatóság elismerésre méltó figyelemmel, szorgalommal és igazi tanulmánygyággal látogatta az előadásokat. Az előadó tanárok 91 előadási órát tartottak a magyar irodalomból, fizikából, gazdasági földrajzból, gazdasági vegytanból, történelemből, elektrotechnikából, nemzetgazdaságtanból, művészettörténelemből és egészség-tanból. Az előadó tanárok mind lelkes buzgalommal igyekeztek a hallgatók tudását kiélegetni s a tapasztaltak szerint szép eredménnyel. Ezután vázolta Knyaskó Lajos a jövő évi tanfolyamra vonatkozó, általa részletesen kidolgozott tervet, amely fölött élénk eszmecsere volt. Megállapították, hogy az idei tantervet nagy részben fentartják a jövőre is, némileg kibővítve és mélyebbre alapokra fektetve, s hogy a jövő tanévet ez évi október hónapban nyitják meg. Miután még Harzer József főgimnáziumi tanár indítványára az értekezlet elismerését és köszönetét fejezte ki Knyaskó Lajos igazgatónak lelkes buzgó munkásságért, ezzel az értekezlet véget ért.

— **A jótékony nőegylet közgyűlése.** A nagybecskereki jótékony nőegylet Steinitzer Gézáné elnöklésével tegnap délután tartotta meg rendes évi közgyűlését a nőegylet ovodájában. A közgyűlésről lapunk holnapi számában közlünk részletes tudósítást.

— **Sas Ede távozása.** Sas Ede műszaki tanácsos, az Alsó-Bégahajózási kirendeltség kiváló főnöke tudvalevőleg a kirendeltség munkáinak befejezése folytán eltávozik Nagybecskerekre s a kereskedelmi miniszter Budapészen a Kulpa folyó szabályozási munkáinak előkészítésével bízta meg. Nagyszámu tisztelői és ismerősei ez alkalomból bucsulakomát rendeztek tegnap este Sas Ede tiszteletére, amelyen meleg ovációk-

nyomorult, ki ott lapult a fűben és ez az üde esők úgy hatott a Bastien Jean haragjára, mint a csillapító lehelet az égő sebre.

A vonat tovarobogott, de a volt fűtő mozdulatlan maradt; meg volt lepve és szemei megörizték a mosolygó látományt... A másik vonat most már jön, hasonlóképpen emberi lényeket, életvidor teremtetéseket, más mosolyok és más csókok hosszú sorozatát hozva magával.

És Bastien Jean homályos agyában tettének iszonyatos volta lobbant fel hirtelen.

Ő, aki sohasem volt beestelen ember, most egyszerre gyilkos, gonosztevő akar lenni, holttestekkel, sebesültekkel borítani az utat!

Felkelt lelkiismeretének a lökeme annyira megzavarta, hogy lázban reszketett egész teste. Gyűlölete, bosszuszomja eltűnt. Egy ugrással a föltésen termelt, felragadta a kiemelt sint, vissza illesztette a helyére s kiszedte a srófokat zsebéből.

Gyorsan visszacsavarta valamennyit. Félt, hogy nem lesz elég ideje. Flogny felől már füttyöket hallott. Felemelte a fejét; hosszú füstszalag lebegett arra a völgy fölött, de már csak egy sróf hiányzott.

Mosolygott most már, hogy a vonat megvan mentve; nyugodtan, sietés nélkül dolgozott tovább. Még pár másodperc és félrehúzódik, úgy nézi majd elszárgulani a vonatot, melynek megsemmisítéséről ábrándozott.

És az iménti szép lánykára gondolt. Bizonyára ezen a vonaton is vannak mások, ki mint fázékony madárkák a virágok és nap hazája felé sietnek.

Sohasem fogják megtudni ezek az ismeretlenek és idegenek, hogy boldog és könnyű életük majdnem megsemmisült itten és hogy ettől az utolsó csavartól, melyen most dolgozik, függött minden jövő örömiük, minden boldogságuk.

És amíg így dolgozott, nem hallva többé semmit, sajátoságos ellágyulással, mely könnyűen töltötte meg a szemeit, az express vonatot a dörmögő vadállat iszonyu szökésével száguldott el a helyen és Bastien Jeant, ki még ott térdelt, kezével a csavarszorítón, elkapta, összeroncósolta s úgy obta a lejtő bozótjába.

René Maizeroy.

ba részesítették a távozó jeles szakférfit, aki szülővárosa iránt mindig lelkes érdeklődéssel viseltetett s számos előnyt eszközölt ki Nagybecskereknek. Ezért tehát Nagybecskerek városa mindenkor hálaival gondolhat Sas Ede-re, akinek távozását csak élénken sajnálhatjuk.

— **A földmívelésügyi miniszter és a gazdasági tudósítók.** A földmívelésügyi minisztertől ma leirat érkezett a vármegye főispánjához, amelyben panasz van az ellen, hogy Torontálmegyéből mintegy 20 gazdasági tudósító már hosszabb idő óta egyáltalán nem küld semmiféle gazdasági jelentést a miniszteriumba. A miniszter felhívni kívánja a városok polgármestereit és az egyes főszolgabírákat, tudakolják meg az illető gazdasági tudósítóktól, mi az oka annak, hogy önként vállalt kötelezettségeiknek nem tesznek eleget. Tekintettel arra, hogy a gazdasági tudósítók csak akkor felelnek meg igazán kötelezettségüknek, ha jelentéseiket pontosan a kitűzött határidőig beteszítik, a polgármesterek és főszolgabírák felhívhatják, hogy figyelmeztessék az illető gazdasági tudósítókat e tisztséggel járó teendők lelkülméretesebb teljesítésére s ha ebben bármi oknál fogva akadályozva lennének, úgy a miniszter felhívja a főispánt, hogy mások, lehetőleg okleveles gazdák megbízása céljából mielőbb terjesszen fel javaslatot a földmívelésügyi miniszterhez.

— **Halálozás.** Erdély Boldizsár nagybecskereki pénzügyi titkár súlyos csapás érte. Fia Erdély Agoston joghallgató 24 éves korában rövid szenvedés után Bécsben, ahol katonai szolgálatát teljesítette, április 27-ikén meghalt. Az elhunytat április 29-ikén temették el katonai pompával a bécsi központi r. kath. temetőbe. Az engesztelő mise áldozatot ma mutatták be lelkiüdvéért a nagybecskereki róm. kath. plébánia templomban.

— **Nagybecskerek város egészsége.** Most nyújtotta be dr. Weiserschan József városi ügyvezető orvos Nagybecskerek városának április havi egészségügyi kimutatását, amely szerint az elmúlt hónapban 75 születéssel szemben 81 halálozás fordult elő. A hét éven alul elhaltak száma 22, a hét éven felülieké 59. A kórházban meghalt 7 helybeli és 13 idegen. A szaporodás tehát az idegen halottak leszámításával 7. Az egyes halálokok a következők: Szamarhutban meghalt 1, tifuszban 6, tüdővészben 22, orbáncban 1, veleszületett gyengeségben 4, guttaütésben 5, szervi szivbajban 7, tüdőgyulladásban 6, májrákban 1, egyéb természetes halálokok következtében pedig 27. Erőszakos halálokok következtében meghalt 1 ember. Az általános egészségügyi viszonyok áprilisban bizonyos téren javulást mutatnak a március havihoz képest, amennyiben a születések száma 7-el felülmúlja a halálozásokét s az általános megbetegedések is a normális szinten állottak. A hevenyragályos betegségek csak szórányosan fordultak elő, ellenben a tüdővésznek a múlt hónapban 22 ember esett áldozatául, ami csak ritkán fordul elő. Trachomára 415 embert vizsgáltak meg s ezek közül 5 beteg volt. Rendőrorvosilag 9 megvizsgált közül 2 ragályos beteget találtak s ezeket a kórházba szállították. Az országos betegápolási alap terhére 168 beteg részesült rendes orvosi ellátásban. A megyei közkórházban 331 beteget vettek fel és 314 embert mint gyógyultat elbocsátottak. A városi menedékházban 26 férfi és 14 nő részesült ellátásban. Heveny és idült ragályos betegségek lefolyása után 20 gőz- és 4 formalinfertőzéssel egybekötött lakástisztítást végeztek. Az élelmiszerek piacát szintén több ízben megvizsgálták s az egészségtelen élelmiszereket elkobozták. A mézáraskocsik felülvizsgálata alkalmával a tisztátalan kocsik tulajdonosai ellen megtették a feljelentést.

— **Félarú vasutijegy a r. t. városok tisztviselőinek.** Tudvalevőleg a kereskedelemügyi m. kir. miniszter megkereste a belügyminisztert, hogy ez közölje vele azon r. t. városi állások jegyzékét, amely állásokat betöltő tisztviselők vasuti árképes igazolvánnyal volnának ellátandók. A belügyminiszter a r. t. városoknál igényjogosultaknak azon tisztviselőket tartja, akik a törvényhatósági városoknál is már hasonló kedvezményben részesültek, vagyis az igényjogosultság megszabásánál a törvényhatósági városokkal teljesen azonos elvek szerint kíván eljárni a r. t. városok alkalmazottaival szemben is. A belügyminiszter már közölte is a névsort a kereskedelemügyi miniszterrel. A félarú vasuti jegy engedélyezéséről szóló rendelet már a napokban le fog érkezni a rendezett tanácsú városokhoz.

— **Adományok a kultúregyesület könyvtárának.** Sas Ede műszaki tanácsos számos értékes folyóiratot, Papp István pedig négy darab köny-

vet adományozott a kultúregyesület könyvtárának, amely adományokért ezután mond hálás köszönetet az egyesület elnöksége.

— **Szerb katonaszökevények kitiltása a délvidekről.** A belügyminiszter Krsztics István 26 éves sabáci és Gyorgyevics Dimitria 23 éves velikoszelói születésű szerbiai katonaszökevényeket Temes-, Torontál-, Krassósözörény-, Bács-Bodrogvármegyék, továbbá Versecz, Zombor, Ujvidék, Szabadka, Pancsova és Baja városok területéről kitiltotta.

Magyar Compass. Most jelent meg a Mihók-féle Magyar Compass 1908/9-iki évfolyamának II. kötete, amely a szövetkezetek, biztosító és ipari vállalatok s ib évi mérlegeit tartalmazza. Sokkal ismeretesebb ezen Compass a magyar szakközönség előtt, semhogy ennek kiválóságára külön is fel kellene hívni a figyelmet, elég annyit konstatálnunk, hogy ezáltal is bővített tartalommal jelent meg, magában foglalva a benne felsorolt intézetek összes üzleti adatait.

— **Talált pénz.** Schäfer József tegnap délután a Korona szálloda előtt egy 10 koronás bankót talált. A tulajdonos a pénzt a rendőrségen a hivatalos órák alatt bármikor átveheti.

Gyermekszáj: Tanító: „Hol fordul elő a szarvas? Kis tanuló: „Az erdőben” — — — Tanító: „És a Schichtszapponon” Tanító (mosolyogva): „Helyes! De én a hegyeket gondoltam. Tehát a szarvas hegyeken és az erdőben fordul elő” — — — „És a Schichtszapponon”, kiáltotta a kis társaság egyhanguan és vidám nevetéssel. Ekkor már a tanítónak is kellett nevetnie. 437—11

Egy népszerű. A „Moll-féle sóborszesz” által a betegeknek egy époly gyógyhatású, mint olecsó szer nyújtatik köszvényes és csuszos bántalmaknál, sebeknél és daganatoknál. Egy üveg ára utasítással együtt 2 kor. Szétküldés naponta utánvétellel Moll A. gyógyszerész, es. és kir. udvari szállító által, Bécs, I., Tuchlauben 9. A vidéki gyógyszerárakban és anyagkereskedésekben határozottan Moll-féle készítmény kérendő az ö gyári jelvényével és aláírásával. (d)

Az élet kellemességeihez rendszeren nem számítják a gyógyszereket, a „Scott-féle Emulsió”-t azonban mégis csak oda kellene besorozni, ha tekintetbe vesszük, hogy mennyi bánatot és könnyet tüntet el a gyermekszobából. A „Scott-féle Emulsió” nemcsak gyógyít mindent, aminek gyógyítására a csukamájólaj képes, hanem még többet és emellett a visszatszűzítő iztől és szagtól teljesen mentes, mely gyermekeknek oly gyakran kellemetlen porcsket és zavarokat okoz. A „Scott-féle Emulsió” kapható a gyógyszerárakban. (i)

Irodalom, művészet.

* **Az Arany János társaság kiadványai.** Jankó Agoston alispán körrendeletet intézett a vármegye közigazgatási hatóságaihoz, amelyben melegen ajánlja a temesvári Arany János irodalmi társaság kiadványainak a községi népkönyvtárak részére való beszerzését.

* **Polgárek Nagyikindán.** Mint Nagyikindáról jelentik, Polgár Károly szintársulata ott kedden kezdte meg az ottani színiszezet, amely husz előadást áll. Első előadésként az „Aranyvirág”-ot adta a társulat élénk tetszés mellett.

* **A „Zenélő Magyarország”** közkedvelt zene-műfolyóirat most megjelent 382. füzeté újra a legjobb és legkedveltebb zongorajudonságokat közli és pedig: I. Gaál Ferencnek két hangulatos magyar dalát. „Melyik szebb? Te kis virág... kezdetűket. II. Müller Károly „L'air du soir” című rendkívül bájos és dallamgazdag, hatásos hegedű darabját, zongorakísérettel. III. Sousa Fülöp J. „Gladiator” című, közkedvelt, minden zenekar által játszott, amerikai indulóját. Már szebben megvágott hazi programot elképzelni sem lehet s bizonynyal nagy örömet hoz e szám minden zongorás házhoz. Elismert tény, hogy annyi zeneművet s a legjobb hazai és külföldi szerzők kiváló ujdonságait csak 6—8 koronáért szerezhetni meg külön kiadásokban, a mennyit egy füzeté ad e pompás zeneműfolyóiratnak; mégis rendkívül elterjedtsége miatt, 6 korona félévi előfizetésért 12 ily gazdag tartalmu füzetet s egy 54 zeneoldal tartalmu albumot, egész évi 12 kor. előfizetésért pedig a Husvéti és Karácsonyi zenealbumokat teljesen ingyen, kedvezményképen adja előfizetőinek. A most folyó XVI. évfolyam előfizetési ára: Egész évre 12 kor., félévre 6 korona. Az eddig megjelent 380 régebbi füzetekből 60 különféle összeállítású, 30—30 zeneoldal terjedelmű mutatványfüzeteket adunk ki. Ilyen füzet 8—10 korona bolti áru zeneművet tartalmaz s füzetéit 60 fillérjével hoztuk forgalomba. Ezekről részletes prospektust, úgy egyéb zeneművekről árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve. Mutatványfüzeteket pedig 60 fillér levélbélyeg beküldése ellenében küld: a Zenélő Magyarország (Klökner Ede) zeneműkiadóhivatala Budapestben, VIII., József-körut 11. szám.

TÁVIRATOK

A válság.

Andrássy, Justh és Dessewffy a királynál.

Budapest, május 6. (A „Torontál” eredeti távirata.) A király ma délelőtt Dessewffy Aurél grófot, a főrendiház elnökét, majd utána Justh Gyulát, a képviselőház elnökét és Andrássy belügyminisztert fogadta külön kihallgatáson.

A királyi kihallgatások.

Budapest, május 6. (A „Torontál” ered. távirata.) A most folyó kihallgatásokról azt mondják, hogy a király nem fog egyöntetű képet nyerni a kihallgatásokból a magyar politikai felfogásokról. A kihallgatásoknak a jelentősége — a bécsi hiradás szerint — azonban abban rejlik, hogy a magyar politikusoknak alkalma lesz a király álláspontját megismerni. A király a kihallgatandó politikusokkal állítólag közölni fogja, hogy ő csak 67-es alapon álló kormányt nevez ki s ha ennek nem lenne többsége, úgy fölhatalmazást nyer a képviselőház feloszlatására. A bécsi forrás azt mondja, hogy a király ez álláspontjának bizonyára erős hatása lesz a válság lefolyására. A helyzet ez irányban valószínűleg közvetlenül a kihallgatások lezárta után már tisztázódik, úgy hogy — mondja a bécsi jelentés — a függetlenségi pártnak rövid idő alatt véglegesen el kell határoznia, hogy melyik utat követi.

Bánffy beszámolója.

Budapest, május 6. (A „Torontál” eredeti táv.) Bánffy Dezső báró vasárnap Szegedre megy, ahol beszámolót mond választói előtt. Bánffy beszámolójában nyilatkozni fog a helyzetről s a maga részéről körvonalazni fogja a kibontakozás útját.

A német császári pár Bécsben.

Budapest, május 6. (A „Torontál” ered. táv.) Mint Bécsből jelentik, a német császári pár ott tartózkodásának programját hivatalosan a következőképpen állapították meg: A császári pár május 14-én délelőtt érkezik Bécsbe, ahol a pályaudvaron a király fogadja az udvar tagjaival. A pályaudvarról a császári pár a Burgba vonul, ahol a nagy idegen lakosztályba szállnak meg. Délben családi ebéd lesz, délután 6 órakor diszebéd, este pedig soirée, amelyre az udvari és állami méltóságok, valamint az arisztokrácia tagjai is hivatalosak. 15-én dejeuner lesz a Burgban, délután pedig a császári pár visszautazik Berlinbe.

A törökországi helyzet.

Budapest, május 6. (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Konstantinápolyból sürgönyzik, a szultán koronázását, illetőleg a fegyverrel való körülvezését hétfőre tűzték ki. Az aktuson a diplomata civilben vesznek részt. Másnap vagy a következő napon fogadja azután az új szultán együttesen a diplomáciai kart.

Budapest, május 6. (A „Torontál” eredeti táv.) A berlini „Lokal-Anzeiger” szaloniki jelentése szerint Abdul Hamidot az Allatani villában 200 főből álló fegyveres csapat őrzi. Minden intézkedést megtettek arra nézve, hogy a gyanus elemeket a villától távolartsák. Abdul Hamid mellett van 17 éves fia, Abdul Rahmin, négy éves fia Abid, sőt a Cserkesz Mehmed, 12 hölgy és még kilenc személy. A volt szultánhoz a villába senki sem léphet be. Abdul Hamid igen levert, hol álmódzva maga elé néz, hol hirtelen fölugrik s nyugtalanul jár föl s alá. Igen rossz színben van, de azt hiszik, hogy rövid idő múlva megnyugszik. Egyelőre a szultán más helyre való szállításáról nincs szó.

Határidő üzenet.

Budapest, május 6. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén déli záratkor a következő árakat jegyezték:

Buza (május)	28 24 — —
Buza (októberre)	23 52 — —
Rozs (októberre)	18 52 — —
Zab (októberre)	14 68 — —
Tengeri (májusra)	15 04 — —
Tengeri (júliusra)	15 56 — —

Felölös szerkesztő: SOMFAI JÁNOS.

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekről.

Érvényes 1909. május hó 1-től.

Érkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:

Temesvár, Verseez, Zombolyáról: délelőtt 9 óra 28 p.
 Páncsováról: délután 5 óra 15 p.
 Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 18 p.; délután 5 óra 50 perc.
 Szegedről: (mótorkoosi) d. e. 9 óra 47 perc.
 Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 50 perc.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarra:

Zombolyáról, Verseezről, Alibánáról és Temesvárról: este 8 óra 05 perc.
 Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 30 perc.
 Páncsováról: reggel 8 óra 27 perc.
 Zombolyáról: (keskenyvágányú vonal) reggel 8 óra 23 p. délután 4 óra 19 perc, este 9 óra 02 perc.

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:

Páncsovára: délelőtt 8 óra 10 p.; este 7 óra 5 p.
 Szeged—Budapestre: d. e. 9 óra 50 p.; este 8 óra 46 p.
 Szegedre: (mótorkoosi) délután 1 óra 15 perc.
 Nagyikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:

Zombolya, Temesvár, Verseez: délután 4 óra 15 p.
 Temesvár, Verseez, Antalfalva—Páncsova és Alibánra: reggel 3 óra 33 perc.
 Zombolyára: (keskenyvágányú vonal) reggel 2 óra 26 p. délelőtt 11 óra 55 p., délután 5 óra 25 perc.
 Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon d. e. 11 óra 38 perc.
 Módosról—Temesvárra: minden kedden, pénteken és vasárnapon 2 óra 10 p. délután.
 Temesvárról—Módosig: minden kedden, pénteken és vasárnapon indul Temesvárról 11 óra délelőtt.
 Módosról—Zombolyára: minden kedden, pénteken és vasárnapon délután 2 órakor.
 Zombolyáról—Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délután 5 óra 30 perc.

692. sz. 1909.

Csenta község elöljárósága.

Hirdetmény.

Közhírré tételik, hogy Csenta község belterületén f. évi és hó 1-én 1 darab 10 éves, szürke szőrű, közep termelű jegytelen ló felfogatott.

A tulajdonos folyó évi június hó 6-ig alulírt községi elöljárónál jeletkezhetik s tulajdonjogát beigazolhatja.

Ha tulajdonjogát beigazolni képes tulajdonos a fenti határidő alatt nem jelentkezik, az állat, mint gazdátlan jószág, nyilvános árverésen el fog adatni 1909. június hó 7-én d. e. 9 órakor Csenta község házában.

Kelt Csentán, 1909. évi május hó 4-én.

Grandjean Géza,
jegyző.

Joczy,
bíró.

199. kir. végreh. sz. 1909.

446—1.1

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. és 120. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az antalfalvi kir. járásbírósnak V. 29/1909 sz. végzése által Eckstein Vilmos nagybecskereki lakos, valamint a többi alap és felülfoglaltatók javára Damjánov Zsiva ellen 261 kor. 80 fill. tőke, ennek 1908. évi október hó 20-ik napjától járó 6% kamatai, — 1/3% váltódíj, — eddig összesen 78 kor. 04 fill. perköltés, 11 kor. 40 fill. árverés kitűzés és hírlapi közlés követelés erejéig elrendelt

kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság le- és felülfoglalt és 2560 koronára becsült finók, birkák, téglák és kocsiból álló ingóságok, nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek az antalfalvi kir. járásbírósnak Polg. V. 29/1909. sz. kiküldést rendelő végzése folytán a helyszínen Czrepaján adós lakásán leendő esz-közlésére 1909. évi május hó 12-ik napjának délutáni 2 1/2 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t.-c. 107. § a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. LX. t.-c. 108. §-ban megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Antalfalván, 1909. évi április hó 28. napján.

Gunicz Béla

kir. bír. végrehajtó.

Kolosszeum

villany-színház

Magyarország legnagyobb vállalata, a mai kornak megfelelő minden kényelemmel berendezett pavillonban. Ma és mindennap új műsor kerül bemutatásra.

Műsor csütörtök, május hó 6-ára:

1. Utazás Afrikán keresztül.
2. Sonkalopó kutya.
3. Nagy tűz Londonban.
4. Artatlanul meggyanusítva, Dráma.
5. Vén ember gyermeksege.
6. Liverpoli akadályverseny.
7. Gyermek ajándéka.
8. Kedvencei örizete alatt.
9. Algirnő bosszúja.
10. Élő virágok (színezett.)
11. Az aranyország (színezett.) 448—x 1
12. Szenvedélyes billiárdozó.

Helyárak: A naponkénti esti előadásoknál

I. hely 1 kor., II. hely 60 fill., III. hely 40 fill. Gyermekjegy I. hely 60 fill., II. hely 40 fill., III. hely 20 fill.

A délutáni előadásoknál: I. hely 60 fill., II. hely 40 fill., III. hely 20 fill. Gyermekjegy I. hely 40 fill., II. hely 30 fill., III. hely 20 fill. Minden szombán 5 órakor délután ifjúsági előadás lesz állított helyárrakkal.

ÚJ BOR

literje 26 krajcár.

dr. Brájjer Lajos
szőlőjéből.

Kapható: =
Zápolya-utca I. sz.
(a házmesternél).

A világ legtökéletesebb szépitő szere

402-20.8

a Hajós-féle aradi

Ibolya-Creme.

Ideális gyorsan tűntet el szeplőt, májfoltot, bibircset, bőrvörösséget és bármely arc-tisztatlanságot.

Az elegáns hölgyközönségnek kedvenc szépitőszere. A párisi és londoni higiénikus kiállításokon az összes kiállított szépitőszerek közül az első díjat nyerte el. (Diszoklevél a nagy aranyérmekkel.)

Ára egy tégelynek 1 K. Dupla nagyságu tégely 2 K. Óvakodjunk értéktelen utánzatoktól; a bevásárlásoknál csakis Hajós-féle Ibolya-Creme-t tessék kérni és elfogadni.

Kapható a készítőnél:

HAJÓS ÁRPÁD gyógyszerteráiban **ARAD.**

Nagybeeskereken: **Melkuhn Dezső** ur
drogueriájában.

továbbá minden nagyobb gyógyszerteráiban

Naponta frissen vágott spárga (Spargel)

Kurländer Imrénél

tűzifarakttár

Korona-utca 585. szám.

419-x 6

Versenyárgyalási hirdetmény.

Számos község előjárósága a községi jegyzői lak tatarozási és átalakítási munkálatra versenyárgyalást hirdet. Az árverés folyó évi május hó 20-án délelőtt 10 órakor Számos község házában lesz megtartva. Kikiáltási ár 4430 kor. 47 fillér.

Az árverési feltételek, valamint a tervrajz és költségterv a községi jegyzői hivatalban megtekinthetők.

Kelt Számoson, 1909. évi május hó 1-én.

Dudvarszky Szilárd,
jegyző.

Csobanin Velemir,
bíró.

(432-33)

Valódi brünni szövetek

az 1895 évi tavaszi és nyári időnyra.

Egy szelvény	1 szelvény 7 korona
3-10 m. hosszú	1 szelvény 10 korona
teljes fűzfűrészes	1 szelvény 12 korona
hoz (Kabát, nadrág és mellény)	1 szelvény 15 korona
elégendő, csak	1 szelvény 17 korona
	1 szelvény 18 korona
	1 szelvény 20 korona

Egy szelvényt feleke szalonruhához 20.-K.-ért, szintúgy felöltőszövet, turistalövényt, selyemkangarut stb. stb. gyári áron küld a mielőtt megbintható és szolid cég mindenütt ismert pozígyári raktár.

SIEGEL-IMHOF Brünn.

Minták ingyen és bérmentve.

Az előnyök, a melyeket a nagyjavuló élve, ha szövetesültségűtől közvetlen Siegel-Imhof cégnél, a gyári piacra rendel meg, igen jelentősenek. Szabott, legelőcsőbb árak. Örösi választék. Miniatúr, figyelmes kiszolgálás, még a legkisebb rendelésnél is, teljesen friss áruban.

Schicht szarvasszappana

a
legjobb

Fehérneműt' frigyelik,
Benne egy folt sem létezik;
S hogy oly szép fehér,
Megmondom miér'.
Szappant csakis Schichttől vegyen,
S az is szarvas jegyű legyen.

Minden jó, anya

leányának a kelengyén kívül még a következő igen értékes tanácsot fogja adni: „Ovda fehérneműt a közönséges, jóleletű olcsó szappanoktól. Csakis Schicht szarvasszappanával moss, akkor finom selymes vásznaid, a kényes csipkék és, puha hanelek, valamint a többi fehérnemű is, legyen az fehér vagy színes, finom vagy durva, olyan marad mint az új, mert Schicht szarvasszappana kiméli és konszerválja a szövetet. Ha mindezt tisztításra kizárólag Schicht szarvasszappant fogod használni új otthonodban, sok fáradságot, munkát és pénzt fogsz magadnak megtakarítani.”

Tisztasága 30.000 koronával
szavatoltatik.

437a-4.1

Egy világosan gondolkodó fő

a hasznára tudja fordítani mindazokat a találmányokat, melyeket a kémiai tudomány az élelmiszerek terén tett.

Dr. Oetker sütőpora a 12 fillér, helyettesíti az élesztőt és tortákat, valamint minden más süteményt és tésztát könnyebbé, nagyobbá, jobb ízűvé és könnyebben emészthetővé teszi.

Dr. Oetker pudingpora a 12 fillér, tejjel felfőzve kitünő ízű és olcsó utóétket képez kicsinyek és nagyok számára.

Dr. Oetker vanillacukra a 12 fillér, csokoládé, pudingok, tej, sanceok és krémek vanillózására szolgál s tökéletesen pótolja a különben drága vanillashote-t. Egy csomag tartalma megfelel 2-3 shot jó vanillának.

Minden egyes csomagoe pontos és kimerítő használati utasítás van. **Kapható ugyiszólván minden gyarmtáru és fűszerkereskedésben.** Receptek ingyen. 17-16.8

DR. U. OETKER, BIELEFELD ÉS BÉCS.

979. sz. 1909.

Szanád község előjáróságától

Árlejtési hirdetmény.

Szanád község képviselőtestülete folyó 1909. évi április hó 14-én 21/1909. kgy. szám alatt hozott határozatával a község belterületén egy

ártézikut

furását határozta el. — Felhivatnak vállalkozók, hogy ajánlataikat, melyek felett a község szabad választási jogát fentartotta, folyó évi május hó 25-ig adják be.

Szanád, 1909. évi április hó 30-án.

441-3.2

Az előjáróság.

Hirdetmény.

Az istvánvölgyi körjegyzőségnél évi 800 kor. fizetéssel ujonnan rendszeresített

irnoki állás

ideiglenesen betöltendő lévén, fölhivatnak azok, kik azt elfoglalni óhajtják, hogy az előjáróságnál levélileg jelentkezzenek. A pályázati hirdetmény későbbben fog kiadatni.

Kelt Istvánvölgyön, 1909. május 4-én.

Litzenberger Jakob,
bíró.

445-1.1

Nyomatott Pleitz Fer Pál kiadónál Nagybeeskereken.

Kereskedelmi iskolát végzett

gyakornok

azonnali belépésre kerestetik.

Czím:

özv. Guttmann Jakabné és fiai
Nagybeeskerek.

(438-2.2)

HIRDETÉSEK

FELVÉTETNEK A

„TORONTÁL”

KIADÓHIVATALÁBAN.

312. B. V. K. szám 1909.

447-1.1

Árverési hirdetmény.

A nagybeeskereki kir. járásbíróóság 1908. évi Sp. III. 459/3. számú végzésével megkeresett nagybeeskereki kir. járásbíróóságnak 1908. évi V. 2136. számú végzése folytán Sztraky testvérek javára 214 korona tőkekövetelés és járulékaik erejéig elrendelt biztosítási, kielégítési végrehajtás folytán 1909. évi március hó 22-ik napján felülfoglalt és 712 koronára becsült ingóságokra a nagybeeskereki kir. járásbíróóság 1908. évi V. 2136.2. sz. a. kelt végzésével az árverés elrendeltetett, annak Nagybeeskereken (Kölcséy-utca 4. szám a.) leendő megtartására határidőül 1909. évi május 7-ik apjának d. u. 5 óráját kitűzöm. Az árverés alá kerülő ingóságok megjelölése: butorok.

Nagybeeskerek, 1909. évi április 23.

Schmelz,
kir. bír. végrehajtó

ter
csa
vár
lás
Lu
me
sét
szó
rie
vo.
köt
het
kiv
tett
ház
nag
des
se
sü
léle
elő
ün
bu
ren
kép
me